

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 2016

71/2016

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaannonlaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Voimaantulo

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annettu laki (69/2016) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Sitä sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen sekä työntekijän eläkelain (395/2006) soveltamisalaan kuuluvassa työsuhteessa tehtyyn työhön 1 päivästä tammikuuta 2017 lukien.

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 107 a §:ää sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee vireille 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 171 §:ää sovelletaan kuitenkin jo 31 päivänä joulukuuta 2016.

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 92 §:n 1 momentin 6 kohtaa ja 95 §:n 2 momenttia sovelletaan potilasvahinkolain (585/1986) tai raideliikennevastuulain (113/1999) mukaiseen korvaukseen, jonka vakuutustapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen.

2 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Alin vanhuuseläkeikä, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alaikäraja ja työu-raeläkkeen alaikäraja vahvistetaan työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 82 ja 83 §:n mukaisesti ensimmäisen kerran 1965 syntyneille työntekijöille vuodelle 2027.

Työkyvyttömyyden alkaessa ennen vuotta 2027 vain työkyvyttömyyseläkkeen alkamiseen mennessä ansaittu eläke muunnetaan elinaikakertoimella.

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 218 a §:ssä tarkoitettu työurien kehityksen arviointi tehdään ensimmäisen kerran vuonna 2026.

3 §

Lykkäyskorotus

Vuonna 1948 ja sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus laske-taan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Vuonna 1949—1953 syntyneelle työntekijälle lasketaan työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 12 ja 16 §:ssä tarkoitettu lykkäyskorotus aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen.

Vuonna 1939 ja sitä ennen syntyneen työntekijän vanhuuseläkettä lykkäessä eläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Lykkäyskorotus lasketaan 65 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

4 §

Siirtymäajan korotettu karttuma

Vuoden 2025 loppuun eläkettä karttuu työansioista 1,7 prosenttia vuodessa 53 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 63 vuotta, jos työntekijä ei saa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) tai maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaista luopumistukea tai muuta omaan työskentelyyn perustuva työeläkelakien mukaista etuutta kuin osa-aikaeläkettä tai osittaista varhennettua vanhuuseläkettä. Jos karttumisprosentti muuttuu kalenterivuoden aikana, eläkkeen karttuminen määräytyy keskimääräisen karttumisprosentin mukaan muista kuin vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen ansaituista työansioista. Keskimääräinen karttumisprosentti lasketaan ottamalla karttumisprosentit huomioon niiden kalenterivuoteen sisältyvien kalenterikuukausien lukumäärän suhteessa, joihin karttumisprosentit kohdistuvat.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös työntekijää, joka työskentelee toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa 53 vuotta täytettyään. Tällöin teoreettiseen eläkkeeseen lisätään 1,7 karttumisprosentin ja 1,5 karttumisprosentin erotuksen perusteella laskettu erillinen lisä. Erillinen lisä lasketaan Suomessa ansaittujen työansioiden perusteella.

Vuoden 2025 loppuun saakka työntekijän työeläkevakuutusmaksu on 53 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta sen kuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 63 vuotta, työntekijän eläkelain 153 §:ssä tarkoitettu työntekijän työeläkevakuutusmaksu lisättyinä 1,5 prosenttiyksiköllä. Maksun korotusta ei oteta huomioon laskettaessa työntekijän eläkelain 153 §:n mukaista keskimääräistä työeläkevakuutusmaksua. Maksun korotusta ei myöskään oteta huomioon laskettaessa työntekijän eläkelain 182 §:n mukaista keskimääräistä työeläkevakuutusmaksua ja työntekijän työeläkevakuutusmaksua. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään vuosittain seuraavana kalenterivuonna sovellettava korotettu työntekijän työeläkevakuutusmaksuprosentti.

5 §

Osa-aikaeläke

Ennen vuotta 1956 syntyneen työntekijän 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sitä ennen alkaneeseen osa-aikaeläkkeeseen sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 2016 voimassa olleita säännöksiä ja osa-aikaeläkettä saavan lesken leskeneläkkeen vähentämiseen sovelletaan työntekijän eläkelain 91 §:ää, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Lisäksi osa-aikaeläkkeen jälkeiseen muuhun eläkkeeseen sovelletaan työntekijän eläkelain 23 ja 24 §:ää sekä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannustenjakoon mainitun lain 179 §:ää, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016. Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön kunkin vuoden työansioista karttuu eläkettä siten kuin työntekijän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa ja tämän lain 4 §:ssä säädetään. Jos osa-aikaeläke on lakkautettuna yhdenjaksoisesti yli kuuden kuukauden ajan, työntekijällä ei ole enää oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

71/2016

6 §

Työeläkeote

Vuonna 1954—1958 syntyneille työntekijöille lähetetään työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 75 c §:n 2 momentin mukainen työeläkeote vuonna 2017.

7 §

Vanhuuseläke työttömyyspäivärahan lisäpäivien jälkeen

Sen estämättä, mitä työntekijän eläkelain muuttamisesta annetussa laissa säädetään, ennen vuotta 1958 syntyneen työntekijän, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:ssä tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella, oikeuteen jäädä varhensusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle sovelletaan työntekijän eläkelain 11 §:n 1 momenttia, 12 §:n 3 momenttia ja 13 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2012.

8 §

Oikeus eläkkeeseen lisäeläkejärjestelyn eläkeiässä

Jos 3 päivänä syyskuuta 2015 voimassa olevan työsuhteen ehtojen mukaan työntekijän lisäeläketurva perustuu siihen, että hän saa työntekijän eläkelain mukaisen eläkkeen työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 11 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyä alinta vanhuuseläkeikänsä alemmassa iässä, ja alemman iän täyttäessään työntekijä kuuluu tähän työsuhteeseen liittyvän:

1) rekisteröidystä lisäeläkejärjestelystä vapaamuotoiseksi ryhmäeläkevakuutukseksi muunnetun lisäeläkejärjestelyn piiriin;

2) eläkesäätiössä tai eläkekassassa järjestetyn lisäeläketurvan korvanneen vapaamuotoisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin;

3) eläkesäätiössä tai eläkekassassa järjestetyn lisäeläketurvan piiriin; tai

4) työntekijän eläkelain 3 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2016, mainittujen lakien mukaista vähimmäisturvaa paremman eläketurvan korvanneen vapaamuotoisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin tai vastaavan eläkesäätiössä taikka eläkekassassa järjestetyn lisäeläketurvan piiriin;

on työntekijällä oikeus siirtyä tästä työsuhteesta työntekijän eläkelain mukaiselle eläkkeelle lisäeläkejärjestelyn mukaisessa eläkeiässä. Edellytyksenä lisäksi on, että 1—3 kohdassa tarkoitettu lisäeläkejärjestely on ollut voimassa 1 päivänä marraskuuta 2002.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös työntekijää, jonka 3 päivänä syyskuuta 2015 voimassa olleeseen työsuhteeseen liittyvä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu lisäeläkejärjestely on korvattu eläkesäätiössä tai -kassassa järjestetyllä lisäeläketurvalla tai 3 kohdassa tarkoitettu järjestely vapaamuotoisella ryhmäeläkevakuutuksella.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitetun lisäeläkejärjestelyn ehtojen mukaan lisäeläkejärjestelyn alemmasta eläkeiästä 63 vuoden ikään työntekijän eläketurva on järjestetty kokonaan lisäeläkejärjestelyn mukaisena eläkkeenä ja 63 vuoden iässä lisäeläkkeestä vähennetään työntekijän eläkelain mukainen eläke, mainitun lisäeläkejärjestelyn piiriin kuuluvalla työntekijällä on oikeus saada työntekijän eläkelain mukainen eläke 63 vuoden iässä. Oikeus koskee myös mainituista lisäeläkejärjestelyistä tämän lain voimaan tullessa eläkkeellä jo olevia henkilöitä ja henkilöitä, jotka ovat täyttäneet 1 momentissa tarkoitetun lisäeläkejärjestelyn eläkeiän ennen tämän lain voimaantuloa.

Myönnettäessä työntekijän eläkelain mukainen eläke 1—3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, eläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke alkaa ennen työntekijälle työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 11 §:n 2 momentissa säädettyä alinta vanhuuseläkeikää. Myönnettäessä työntekijän eläkelain mu-

kainen eläke 3 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa, sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. Tarkemmat säännökset työntekijän eläkelain mukaisen eläkkeen vähentämisestä annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

Jos työnantaja ennen tämän lain voimaantuloa on järjestänyt työntekijöilleen eläketurvan, jossa eläkkeen määrä on suurempi kuin työntekijän eläkelain mukainen eläke, ei lisäeläketurva korotu sen johdosta, että työntekijän eläkelain mukainen eläke alenee työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain säännösten perusteella.

Lisäeläketurvan ehtoja tai eläkekassan tai eläkesäätiön sääntöjä muuttamalla voidaan lisäeläketurvaan tehdä työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain mukaisia eläkkeen korotuksia vastaava vähennys. Edellytyksenä vähennykselle on, että lisäeläketurva on määritelty siten, että työntekijän eläkelain mukainen eläke ja lisäeläketurva yhdessä muodostavat tietyn suuruisen kokonaiseläketurvan ja että kokonaiseläketurvan ei voida katsoa raha-arvoltaan alentuneen.

Eläkekassan päättäessä sääntöjensä muuttamisesta työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain muutoksista johtuen päätös tehdään vakuutuskassalain (1164/1992) 52 §:n estämättä yksinkertaisella äänen enemmistöllä vastaavin edellytyksin kuin mitä eläkesäätiölain (1774/1995) 11 §:n 6 momentissa säädetään.

9 §

Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu

Vuonna 2017 osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun vuotuisen muutoksen perusteena on osakkeiden keskimääräisen vuosituoton mukainen osuus viidestätoista prosentista työntekijän eläkelain 168 §:n 2 momentissa tarkoitettusta vastuuvälästä tai eläkevastuusta.

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiö Eteran työntekijän eläkelain 168 §:n 2 momentissa tarkoitettua osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun perusteena olevasta vastuuvälästä sekä työntekijän eläkelain 171 §:n 2 momentissa tarkoitettua vastuuväläkojen yhteismäärästä vähennetään myös työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta annetun lain (96/2016) voimaantulosäännöksen 4 momentissa tarkoitettu tasoitusmäärä.

10 §

Kuolevuusperustetäydennys

Eläkelaitoksen tasausvastuuseen siirretään vastuuvälän tai eläkevastuun laskuperusteiden muutoksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi 31 päivänä joulukuuta 2016 työeläkevakuutusyhtiöllä tasoitusmäärästä ja eläkesäätiöllä tai eläkekassalla vakavaraisuuspääomasta määrä, joka on työntekijän eläkelain 166 §:ssä tarkoitetuissa vastuuvälän tai eläkevastuun laskuperusteissa vahvistettu prosenttimäärä 31 päivänä joulukuuta 2015 mennessä karttuneesta vanhuuseläkevastuusta. Prosenttimäärä vahvistetaan sen suuruisiksi, että työntekijän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten tasausvastuuihin siirrettävien määrien voidaan yhteensä arvioida vastaavan puolta prosenttia työntekijän eläkelain mukaan vuonna 2016 vakuutetusta palkkasummasta.

11 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Tämän lain 10 §:ää sovelletaan kuitenkin jo 31 päivänä joulukuuta 2016.

71/2016

Helsingissä 29 päivänä tammikuuta 2016

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä